

Kodde Architecten Klein is fijn

Kodde Architecten won recent met de verbouwing en uitbreiding van de Dr. Rijk Kramerschool in Amsterdam de Arie Keppler Prijs in de categorie cultuurhistorisch erfgoed. Een gesprek met Jorrit Mulder, een van de twee eigenaren van het architectenbureau. 'De combinatie van oud en nieuw vinden we het mooist.'

Een betere huisvestingsplek voor een in restauratie gespecialiseerd architectenbureau dan de Amsterdamse grachtengordel is moeilijk denkbaar. Je moet stekeblind zijn om hier niet in de ban raken van de cultuurhistorische sfeer. Kodde Architecten zit gevestigd in de benedenverdieping van een prachtig pand aan de Prinsengracht. Uitnodigend staat de houten buitendeur open. Jorrit Mulder toont de Arie Keppler penning en zegt er trots op te zijn. Begrijpelijk, want de medegenomineerde veelgeroemde restauratie van de Hermitage was de gedoodverfde winnaar van de prijs. Ook de jury was er van onder de indruk ('ronduit voorbeeldig'), maar ze was nog meer geïmponeerd door de aanpak van de Dr. Rijk Kramerschool door Kodde Architecten. Het juryrapport leest als een lofzang: 'Alles is dienstbaar, liefdevol en oogstrelend gemaakt.' En: 'Oud en nieuw zijn op een zorgvuldige manier van elkaar gescheiden in materiaal kleur en detail en vormen tegelijk een symbiose.'

Mulder is blij met de opmerkingen, omdat ze aansluiten bij de uitgangspunten en de werkwijze van Kodde Architecten. Het bureau houdt ervan om oud en nieuw met elkaar te combineren. Mulder: 'Daarin schuilt veel kracht. Het oude versterk je door er iets nieuws dichtbij te plaatsen. De school is een goed voorbeeld. We hebben daarin de oude hoofdstructuur gerestaureerd, maar moderne trappen en kastpartijen toegevoegd. Die moderne elementen maken het project spannend, maar zijn ook

noodzakelijk om de school qua functie goed bruikbaar te maken.'

Nieuw is ook de ook uit vier lagen bestaande aanbouw tegen de achterzijde van de bestaande school.' Op een computeranimatie wijst Mulder naar een nieuw lokaal op de vierde verdieping waarin het dak van het oude trappenhuis is te zien. 'We hadden dat dak kunnen wegslopen, maar omdat het zorgt voor een mooie combinatie van oud en nieuw, hebben we het in tact gelaten. In feite hebben we de nieuwbouw over het oude trappenhuis heen gebouwd.' Een kunststukje was ook het aan elkaar koppelen van het oude en nieuwe pand, omdat de oudbouw uit twee lagen plus een zolder bestaat, maar de nieuwbouw uit vier lagen. 'Het kon doordat de lokalen in de oudbouw erg hoog waren en doordat we de

onderste laag van de nieuwbouw een beetje in het maaiveld hebben laten verzinken.' Lachend: 'Goed puzzelen is een van onze sterke punten. Wij zijn goed in woekeren met ruimte. Onze eerste prioriteit is altijd dat de machine, in dit geval de school, soepel moet kunnen draaien. Functioneel moet het allemaal kloppen.'

Fiets

Kodde Architecten is in 1996 opgericht door Hans Kodde. Twee jaar later kwam Jorrit Mulder erbij. Recent is de samenwerking omgezet in een partnerschap. 'Hans had een aantal klanten en ik ook. Ik kende hem goed en stelde voor om samen te gaan. Met zijn tweeën is gezelliger, maar ook prettiger voor de klanten, omdat ze meer feedback hebben.' De samenwerking beviel en het bureau groeide.

Er werken nu zes mensen. Groter hoeft het niet te worden van Mulder. 'Wij hebben nu nog direct contact met onze klanten, die dat prettig vinden. Maar dat kan alleen doordat we niet groot zijn.' Er is nog een reden om niet groter te willen worden. 'Grote kantoren, zo tussen de vijfendertig en honderd medewerkers, komen er in de huidige crisis achter dat groot achterhaald is. Ik ben ervan overtuigd dat de toekomst aan relatief kleine bureaus is. Natuurlijk: voor hele grote projecten zullen altijd grote kantoren als OMA en Mecanoo blijven bestaan, die met vestigingen in meerdere landen architectuurmultinationals zijn. Maar naast deze grote zullen veel meer kleine kantoren zijn, die bij grote projecten met elkaar samenwerken. Het is bijna onmogelijk geworden om alles nog zelf te doen doordat ook in ons vakgebied de specialismen extreem zijn toegenomen. Vroeger werd van een bouwheer verwacht dat hij alles in huis had. Hij moest onder meer electriciën, timmerman, loodgieter en psycholoog zijn. Wij streven ernaar om al die kwaliteiten nog in huis te hebben, maar dat kan alleen bij niet al te grote projecten.' Het omslagpunt ligt volgens Mulder ongeveer bij een werk als de Rijk Kramerschool. 'Als projecten groter worden, moeten we gespecialiseerde expertise inhuren. In dat geval worden we de coördinator van kennis. Dat kan ook, maar wij vinden het leuk om zoveel mogelijk kennis in eigen huis te hebben. Dat vinden opdrachtgevers ook prettig, omdat ze dan met minder mensen aan tafel hoeven te zitten.'

Mulder noemt nog een derde reden om niet groter te willen worden. 'Bij restauratie moet je tot het werk klaar is erbij betrokken zijn. Je kunt je niet na het definitieve ontwerp terugtrekken en het overlaten aan de aannemer. Dat kan misschien bij strakke nieuwbouw, maar niet bij restauratie. Ik zal niet zeggen dat het bij restauratie altijd tegen zit, maar er doen zich altijd onverwachte zaken voor. De complexiteit van het herstel maakt het nodig dat je altijd bereikbaar bent. Als een uitvoerder tegen een probleem aanloopt, kun je niet een week wachten.' Alleen al daarom is Mulder blij dat de meeste opdrachten voor Kodde Architecten uit de Amsterdamse grachtengordel komen. 'Als er een probleem is, springen we op de fiets en staan we even later met de uitvoerder op de steiger.'

Prinsengracht 465
1016 HP Amsterdam
Tel. +31(0)20 428 2700
info@koddearchitecten.nl
www.koddearchitecten.nl

De Dr. Rijk Kramer school is het grootste cultuurhistorische restauratieproject van Kodde Architecten, maar op het trackrecord van het bureau staan meer bijzondere werken. Mulder licht er drie uit.

Stadsdeelkantoor Westerpark

'We hebben vijf jaar geleden de complete buitenschil – ramen, gevels, dakgoten - gerestaureerd van dit pand, dat op de kop van het Westergasfabriekterrein staat. De originele ramen waren er uitgezaagd en het oorspronkelijke kozijn was gebruikt als stelkozijn voor aluminium kozijnen. Qua restauratie viel er helaas weinig terug te halen. We hebben nieuwe inhaakkozijnen van dubbel glas geplaatst. Helaas konden we er geen schuiframen inzetten, omdat dubbel glas daarvoor te zwaar is. Het zijn tuimelramen geworden, maar als ze gesloten zijn, zie je de vroegere oorspronkelijke opzet. We hebben ook de doorgang van het gebouw naar het park dichtgemaakt. Die passage was er in de jaren tachtig in gebracht om de beleving van het park te stimuleren, maar in de praktijk zorgde hij voor overlast. Ook kostte het veel meters werkruimte. Die zitten nu weer in het gebouw.'

Buurtboerderij Ons genoeg

'Dat is een project met een lange geschiedenis. Toen Stadsdeel Westerpark een oude vervallen boerderij aan de Spaarndammerdijk wilde slopen, kwam de buurt in opstand en werd hij gekraakt. De politiek draaide 180 graden en besloot de boerderij op te knappen. De geestelijke gezondheidsinstelling Mentrum was bereid om de boerderij als time-outinstelling voor mensen die terugkeren in de maatschappij te huren. Ons uitgangspunt bij de restauratie was: bij voldoende gegevens brengen we zaken terug in de oude staat. De aannemer heeft alles wat van waarde was meteen eruit gehaald om deze zaken als referentiepunten te gebruiken. Op het terrein had hij een soort miniwerfje, waarin vaklieden alles nauwkeurig namaakten. Zonder ervaren vakmensen kun je dit soort projecten niet doen. De boerderij, met er om heen prachtige (moes)tuinen is schitterend hersteld.'

Jockeyhuis

'Het Jockeyhuis is het clubgebouw en de stallen van de voormalige draf- en renbaan Cruysbergen in Bussum. Het was verkocht aan een particulier, die het wilde restaureren. Er ging iets mis met het bedrijf dat werd ingeschakeld en wij hebben de restauratie weer vlot getrokken. Dit was echt een pur sang restauratie: we hebben alles wat kapot was in de oorspronkelijke staat teruggebracht. Het Jockeyhuis is uniek, want het ligt in een prachtig besloten landschap. Dat soort plekken zijn zeldzaam in Nederland. Als je het ziet, waan je jezelf in Engeland.'